

Judikát NS 21 Cdo 968/2015

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 07/26/2016
Spisová značka: 21 Cdo 968/2015
ECLI: ECLI:CZ:NS:2016:21.CDO.968.2015.1
Typ rozhodnutí: ROZSUDEK
Heslo: Přípustnost dovolání
Neplatnost právního úkonu
Výpověď z pracovního poměru
Dobré mravy
Zdravotnictví
Pracovněprávní vztahy
Dotčené předpisy: § 52 písm. c) předpisu č. 262/2006Sb.
§ 53 odst. 1 písm. a) předpisu č. 262/2006Sb.
§ 9 odst. 1 předpisu č. 20/1966Sb.
§ 23 předpisu č. 48/1997Sb.
§ 243b odst. 2 část věty před středníkem o. s.
ř.
Kategorie rozhodnutí: A

21 Cdo 968/2015

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Novotného a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Lubomíra Ptáčka, Ph.D. v právní věci žalobce Ing. R. T. B., zastoupeného Mgr. Petrem Sigmundem, advokátem se sídlem v České Lípě, Jiráskova č. 614, proti žalovanému Bombardier Transportation Czech Republic a.s. se sídlem v České Lípě, Svatopluka Čecha č. 1205, IČO 499 02 083, zastoupeného Mgr. Davidem Rolným, advokátem se sídlem v Liberci V - Kristiánově, 8. března č. 21/13, o neplatnost výpovědi z pracovního poměru, vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 48 C 15/2012, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 12. září 2014 č.j. 83 Co 10/2014-177, takto:

I. Dovolání žalovaného se zamítá.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů dovolacího řízení 6.413,-Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Petra Siegmunda, advokáta se sídlem v České Lípě, Jiráskova č. 614.

Odůvodnění:

Dopisem ze dne 26.10.2011 žalovaný sdělil žalobci, že mu dává výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. c) zák. práce, neboť podle rozhodnutí vedení společnosti ze dne 20.9.2011 „dochází k nadbytečnosti pracovního místa z důvodu organizační změny platné k 31.12.2011“.

Žalobce se domáhal žalobou podanou u Okresního soudu v České Lípě dne 18.6.2012, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná. Žalobu odůvodnil zejména tím, že již dne 28.4.2011 předložil žalovanému listinu z Ústavu chirurgie ruky a plastické chirurgie z Vysokého nad Jizerou, že od 2.11.2011 bude v tomto ústavu přijat za účelem operace ruky. Uvedeného dne byl také přijat, z ústavního léčení byl propuštěn dne 5.11.2011 a jeho pracovní neschopnost trvala do 19.2.2012. Protože byl podle ustanovení § 53 písm. a) zák. práce od podání návrhu na ústavní ošetření v ochranné době, je výpověď absolutně neplatná.

Okresní soud v České Lípě rozsudkem ze dne 9.4.2013 č.j. 48 C 15/2012-107 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení 24.259,- Kč k rukám advokátky JUDr. Kláry Hulswitové. Ve věci samé vycházel ze zjištění, že na základě rozhodnutí prokuristy žalovaného ze dne 20.9.2011 došlo ke snížení počtu plánovačů zakázky střediska 9405 ze šesti na pět. K námitce, že výpověď byla dána v ochranné době, soud prvního stupně zdůraznil, že žalobci nebyl dán žádný návrh na ústavní ošetřování ve smyslu § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce, neboť žalobce se sám objednal na operaci na jím vybrané pracoviště. „Ačkoli v současné době žádný právní předpis neřeší definici pojmu ústavního ošetřování a podávání návrhu na ně, soud, s ohledem na to, že ustanovení o zákazu výpovědi v době od podání návrhu na ústavní ošetřování se vyskytuje v nezměněné formě v zákoníku práce č. 65/1965 Sb., dále v § 114 zákona 99/1948 Sb. o národním pojištění, vycházel z definice ústavního ošetřování v době, kdy se toto ustanovení v zákoně objevilo, tedy z definice v léčebném řádu č. 255/1950, z něhož je zřejmé, že k ústavnímu ošetřování vysílá pacienta lékař, nebo zdravotní pojišťovna v situaci, kdy mu ambulantně nelze poskytnout účelné ošetřování“. „Je zřejmé, že ustanovení § 53 zák. práce má řešit situaci výjimečnou, kdy dopad výpovědi na zaměstnance by byl zvlášť tíživý vzhledem k situaci, v níž se zaměstnanec nachází“. Takovou situaci však podle názoru soudu prvního stupně není čtyřdenní hospitalizace, kdy první den v poledne pacient na lékařské pracoviště nastupuje a čtvrtý den dopoledně je propuštěn do domácího ošetřování. Nejednalo se tedy o žádnou mimořádnou situaci, která by pacienta vyřadila z běžného života, ale o běžný lékařský zákrok. Mělo-li by se jednat o překážku výpovědi, musel by být dán stejný postup i v případě, jestliže by se jednalo například o estetické operace, „u kterých již rozhodně nelze hovořit o akutnosti či potřebnosti ústavního ošetřování“.

K odvolání žalobce Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 12.9.2014 č.j. 83 Cd 10/2014 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že určil, že výpověď ze dne 26.10.2011 je neplatná a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 23.492,- Kč k rukám advokáta JUDr. Josefa Kloufáče. Vycházejí ze zjištění, že dne 14.2.2011 vydal ošetřující lékař „doporučení“, podle kterého by měl žalobce podstoupit operativní zákrok spojený s ústavním ošetřením, že žalobce podal žádost o operativní zákrok dne 15.4.2011 a že ústav rozhodl, že zákrok a hospitalizace proběhne od 2.11.2011, dovodil, že byla naplněna hypotéza ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce a že ode dne 14.2.2011 počala u žalobce tzv. ochranná lhůta, která uplynula až dne 19.2.2012 po ukončení pracovní neschopnosti. Jestliže v této době byla dne 31.10.2011 žalobci dána výpověď z pracovního poměru, je tato výpověď neplatná. Úvaha soudu prvního stupně o tom, že za ústavní ošetřování lze považovat pouze to ošetřování, ke kterému byly státními léčebnými a ošetrovacími ústavy přijímány osoby na „pisemný poukaz pojišťovny nebo jejího lékaře“ ve smyslu § 198 odst. 1 zákona č. 99/1948 Sb., o národním pojištění, a čl. 29 odst. 1 vyhlášky Ústřední národní pojišťovny č. 255/1950 Ú.I.I., kterou se vydává léčebný řád, není správná, neboť při tomto svém výkladu soud prvního stupně zcela přehlédl legislativní vývoj a aktuální stav předpisů upravující postup při přijímání pacienta do ústavního ošetřování. Za těchto okolností „může mít tedy aktuálně návrh na ústavní ošetřování ve smyslu § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce buď formu doporučení, nebo návrhu ošetřujícího lékaře, nebo poukazu na ošetření podle čl. 3 odst. 2 písm. o) přílohy č. 1 k vyhlášce č. 618/2006 Sb. Ošetřující lékař přitom v rámci doporučení (návrhu) nestanoví pacientovi povinnost hospitalizace v konkrétním ústavním zařízení. Zákon tedy umožňuje pacientovi, aby si sám zvolil, jaké ústavní zařízení lékařem doporučený zákrok provede (§ 9 odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění účinném do 31.3.2012). Podle názoru odvolacího soudu lze připustit, že za určitých okolností by ustanovení o ochranné lhůtě mohlo představovat natolik nepřiměřenou ochranu zaměstnance na úkor zaměstnavatele, že by se tato dostávala do kolize s dobrými mravy. Rozpor s dobrými mravy by bylo možné dovodit například v situaci, kdy mezi návrhem lékaře na ústavní ošetření a výpovědí z pracovního poměru uplynula delší doba, zaměstnavateli by nebylo známo, že ochranná doba běží, přičemž zaměstnanec by běh ochranné doby prodlužoval záměrně, nebo svou liknavostí, avšak o takovýto případ se v posuzované věci nejedná.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Namíтал, že doporučení ošetřujícího lékaře není návrhem na ústavní ošetřování, neboť žalobce se sám objednal na operaci na jím vybrané pracoviště, kdy dal přednost renomovanému pracovišti s dlouhou čekací lhůtou. Žádný právní předpis v žádné době neřeší definici ústavního ošetřování a podávání návrhu na ústavní ošetřování. Ačkoliv odvolací soud upozorňuje na ustanovení § 24 zákona č. 48/1997 Sb., zde se jedná o zcela jiné pojmy, a to pojem „ústavní péče“ a „doporučení k přijetí do ústavní péče“. Je tedy nezbytné vycházet z toho, že ustanovení o zákazu výpovědi v době podání návrhu na ústavní ošetřování se vyskytuje v nezměněné formě v zákoníku práce č. 65/1965 Sb., dále v § 114 zákona č. 99/1948 Sb., o národním pojištění, jakož i v definici „ústavního ošetřování“ v době, kdy se toto ustanovení v zákoně objevilo, tedy v definici uvedené v léčebném řádu č. 255/1950 Ú.I.I., z něhož vyplývá, že k „ústavnímu ošetřování“ vysílá pacienta lékař nebo zdravotní pojišťovna v situaci, kdy mu ambulantně nelze poskytnout účelné ošetřování. Listina z Ústavu pro chirurgii ruky, kterou předložil v důkazu žalobce a o níž od počátku řízení tvrdí, že je návrhem na ústavní ošetřování, jednoznačně nesplňuje náležitosti tohoto návrhu, a nemohla tudíž založit běh ochranné doby. Podle názoru žalovaného ustanovení o ochranné lhůtě v daném případě představuje nepřiměřenou ochranu zaměstnance na úkor zaměstnavatele a dostává se do kolize s dobrými mravy. Žalovaný navrhl, aby dovolací soud změnil rozsudek odvolacího soudu a žalobu na neplatnost výpovědi zamítl.

Žalobce uvedl, že úprava obsažená v ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce je součástí našeho právního řádu bez zásadních změn po dobu více než šedesát let. Její smysl je zcela jasný a logický, když brání tomu, aby zaměstnavatel končil pracovní poměr v době pro zaměstnance zcela nejisté. V daném případě délka doby od obdržení poukazu do vlastní hospitalizace vycházela jen z rozhodnutí zdravotnického zařízení, nikoliv z liknavosti či úmyslu žalobce.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 občanského soudního řádu a že věc je třeba i v současné době - vzhledem k tomu, že řízení v projednávané věci bylo zahájeno v době před 1.1.2014 - posoudit (srov. Čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.) podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31.12.2013 (dále jen „o.s.ř.“), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzovaném případě zjištěno, že žalobce pracoval u žalovaného na základě pracovní smlouvy jako plánovač zakázky. Dne 14.2.2011 uvedl lékař MUDr. J. Z. závěrem vyšetření „Dop.: Ad ortopedie či chirurgie k objednání oper.“. Na základě žádosti žalobce ze dne 15.4.2011 Ústav chirurgie ruky ve Vysokém nad Jizerou stanovil dne 20.4.2011 žalobci „termín nástupu do ústavu“ na den 2.11.2011. Po operaci

dne 3.11.2011 byl žalobce dne 5.11.2011 z ústavu propuštěn; jeho pracovní neschopnost trvala od 2.11.2011 do 19.2.2012. Dopisem ze dne 26.10.2011 žalovaný sdělil žalobci, že mu dává výpověď „podle § 52 písm. c) zákoníku práce z důvodu, že dle rozhodnutí vedení společnosti ze dne 20.9.2011 dochází k nadbytečnosti pracovního místa z důvodu organizační změny platné k 31.12.2011“. Žalobce převzal výpověď dne 31.10.2011 a dne 1.11.2011 sdělil žalovanému že s výpovědí nesouhlasí.

Za tohoto stavu věci bylo pro rozhodování soudů mimo jiné významné vyřešení právní otázky, zda žalobce v době, kdy dostal výpověď z pracovního poměru, byl v ochranné době ve smyslu ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce, tj. v době „od podání návrhu na ústavní ošetřování nebo od nástupu lázeňského léčení až do dne jejich ukončení“. Vzhledem k tomu, že uvedená otázka hmotného práva dosud nebyla v rozhodovací činnosti dovolacího soudu řešena a že její posouzení bylo pro rozhodnutí v projednávané věci významné (určující), dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalobce je podle ustanovení § 237 o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – vzhledem k tomu, že žalobce se domáhá určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, která mu byla doručena dne 31.10.2011 - podle zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce, ve znění účinném do 29.12.2011, tj. předtím, než nabyl účinnosti zákon č. 466/2011 Sb. kterým se zrušuje zákon č. 245/2006 Sb., o veřejných neziskových ústavních zdravotnických zařízeních a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a mění související zákony (dále jen „zák. práce“).

Podle ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce zaměstnavatel nesmí dát zaměstnanci výpověď v ochranné době, to je v době, kdy je zaměstnanec uznán dočasně práce neschopným, pokud si tuto neschopnost úmyslně nepřivodil nebo nevznikla-li tato neschopnost jako bezprostřední následek opilosti zaměstnance nebo zneužití návykových látek, a v době od podání návrhu na ústavní ošetřování nebo od nástupu lázeňského léčení až do dne jejich ukončení; při onemocnění tuberkulózou se tato ochranná doba prodlužuje o 6 měsíců po propuštění z ústavního ošetřování,

Zákaz rozvázat pracovní poměr výpovědí v ochranné době vymezené v ustanovení § 53, vztahující se pouze na zaměstnavatele, má za následek, že v průběhu ochranné doby zaměstnavatel nemůže dát zaměstnanci platnou výpověď; případné rozvázání pracovního poměru výpovědí ze strany zaměstnavatele v ochranné době je vůči zaměstnanci právně neúčinné, a to i v případě, že zaměstnavatel, popř. zaměstnanec nemá vědomost o tom, že ochranná doba již začala běžet. Za tohoto stavu se posouzení věci koncentruje na otázku, zda výpověď byla žalobci doručena v ochranné době vymezené v ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce, neboť návrhem na ústavní ošetřování bylo již doporučení MUDr. J. Z. ze dne 14.2.2011.

Pro posouzení platnosti výpovědi z hlediska ustanovení § 53 zák. práce je rozhodující stav, který je tu v době, kdy byla dána výpověď, tj. kdy byla výpověď doručena zaměstnanci. V případě ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce je rozhodující dobou z tohoto hlediska den, kdy bylo rozhodnuto o tom, že zaměstnanec je dočasně neschopen vykonávat pro nemoc nebo úraz dosavadní zaměstnání, popřípadě den, kdy byl podán návrh na jeho ústavní ošetřování nebo mu bylo povoleno lázeňské léčení (srov. Závěry k výkladu některých ustanovení zákoníku práce, Prz 35/67 a Cpj 31/67, uveřejněné ve Sborníku Nejvyššího soudu o občanském soudním řízení v některých věcech pracovněprávních, občanskoprávních a rodinněprávních III, SEVT, Praha 1980, str. 59). Ochranná doba vztahující se k ústavnímu ošetřování zaměstnance tedy začíná běžet dnem, kdy byl podán návrh na toto ústavní ošetřování.

Co se však rozumí návrhem na ústavní ošetřování, zákon neupřesňuje. Soud prvního stupně „s ohledem na to, že ustanovení o zákazu výpovědi v době od podání návrhu na ústavní ošetřování se vyskytuje v nezměněné formě v zákoníku práce č. 65/1965 Sb., dále v § 114 zákona č. 99/1948 Sb., o národním pojištění, vycházel z definice ústavního ošetřování v době, kdy se toto ustanovení v zákoně objevilo, tedy z definice v léčebném řádu č. 255/1950“. Odvolací soud však tomuto řešení vytýká, že „přehlíží legislativní vývoj a aktuální stav předpisů upravujících postup při přijímání pacienta do ústavního ošetřování“ a dovozuje, že „může mít tedy aktuálně návrh na ústavní ošetřování ve smyslu § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce buď formu doporučení, nebo návrhu ošetřujícího lékaře“.

Je skutečností, že pojem „návrh na ústavní ošetřování“ obsažený v ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce se vykytuje (vyskytoval) v českém právním řádu převážně v souvislosti se zákazem skončení pracovního poměru nebo zákazem skončení služebního vztahu (ve služebně právních vztazích srov. kupříkladu § 20 odst. 1 písm. d) zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, § 102 odst. 1 písm. b) zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti, § 42 odst. 1 písm. b) zákona 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě aj.). V pracovněprávních vztazích v užším slova smyslu byla obsahově shodná právní úprava obsažena již v ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, a ještě dříve v ustanovení § 114 odst. 2, 3 zákona č. 99/1948 Sb., o národním pojištění.

Ústavní ošetřování podle zákona č. 99/1948 Sb. bylo jednou z věcných dávek nemocenského pojištění [§ 26 odst. 2 bod 1. písm. b)], kdy pojištěnci a rodinní příslušníci měli, bylo-li toho třeba, namísto a v rozsahu ošetřování mimoústavního nárok na bezplatné léčení a ošetřování ve veřejném ústavu léčebném a ošetřovacím, a mohlo jim být poskytnuto ošetřování také v neveřejných léčebných a ošetřovacích ústavech a na universitních klinikách (srov. § 28 odst. 1 a 2 zákona č. 99/1948 Sb.). Na základě zmocnění daného ustanovením § 28 odst. 3 zákona č. 99/1948 Sb. pak byla vydána vyhláška Ústřední národní pojišťovny č. 255/1950 Ú.I.I., kterou se vydává léčebný řád, který vedle vymezení „ústavního ošetřování v nemoci“ v Čl. 29 stanovil v Čl. 31 odst. 2, že „k nastoupení ústavního ošetřování podle čl. 29 je zásadně třeba:

- a) návrhu smluvního lékaře; v případech první pomoci není návrhu lékaře třeba,
- b) písemného poukazu vystaveného pojišťovnou nebo jejím smluvním lékařem; předchozího poukazu není třeba, hrozí-li nebezpečí z prodlení, jde-li o vážnější onemocnění v noci, o ohrožení života, nebo jde-li o onemocnění nakažlivou nemocí podle zákona č. 60/1948 Sb., o potírání nemocí přenosných na lidi, nebo jde-li o onemocnění tuberkulózou podle zákona č. 61/1948 Sb., o některých ochranných opatřeních proti tuberkulóze.
- c) souhlasu nemocného (u osob mladších 18 let jejich zákonného zástupce, nebo v naléhavých případech přednosta domácnosti) kromě případů, uvedených v odstavci 1“.

Odvolacímu soudu je třeba přisvědčit, že z této úpravy překonané dalším vývojem nelze bezprostředně vycházet, a že je proto zapotřebí dále zkoumat, jaký význam lze přiznat z hlediska jeho obsahu (smyslu a účelu) pojmu „návrh na ústavní ošetřování“ obsaženém v ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce v době, kdy byla výpověď podána.

Na základě ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu (ve znění účinném do 31.3.2012), občanům příslušelo právo na poskytování zdravotní péče podle ustanovení tohoto zákona, zákona o všeobecném pojištění a předpisů vydaných k jejich provedení a zákona o ochraně veřejného zdraví. Zaměstnanec mohl být hospitalizován (přijat do ústavní péče) především na základě zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (ve znění účinném do 31.12.2011); vyžadoval-li to zdravotní stav pojištěnce, poskytla se mu hrazená péče formou péče ústavní. Ústavní péčí se rozuměla péče v nemocnicích a v odborných léčebných ústavech (srov. § 23 cit. zákona). Do ústavní péče jsou pojištěnci přijímáni zpravidla na doporučení ošetřujícího lékaře. Ošetřující lékař zasílá s doporučením k přijetí do ústavní péče též písemné odůvodnění a důležité zdravotní údaje včetně výsledků předem provedených vyšetření a informace o provedeném léčení. Do odborných léčebných ústavů jsou pojištěnci přijímáni na základě návrhu ošetřujícího lékaře; tato podmínka nemusí být splněna při přijetí do psychiatrické léčebny (srov. § 24 odst. 1 cit. zákona).

Z porovnání obou právních úprav vyplývá, že z hlediska obsahu ústavní péče jako takové zde není zásadního rozdílu, neboť právo na tuto péči příslušelo v zásadě tehdy, jestliže ambulantní (dříve mimoústavní) péče nebyla dostačující, kdy – jak dovolatel výstižně uvádí – pacientovi „ambulantně nelze poskytnout účelné ošetřování“ (srov. též § 18 zákona č. 20/1966 Sb. ve znění účinném do 31.3.2012). S jeho názorem, který vychází z dřívější právní úpravy, klade důraz na formální náležitosti „návrhu“ na ústavní ošetřování, však nelze vyslovit souhlas.

Námítce, že v řízení předložená listina „jednoznačně nespĺňuje náležitosti návrhu na ústavní ošetřování a tudíž nemohla založit běh ochranné doby“, by bylo možné přisvědčit, kdyby pro posouzení věci byla významná právní úprava vycházející ze zákona č. 99/1948 Sb. a zejména z kogentní úpravy vyhlášky č. 255/1950 Ú.I.L., kde se předepsané náležitosti, především návrh smluvního lékaře, vyžadovaly „zásadně“. Úprava účinná ke dni podání výpovědi ale předpokládá hospitalizaci pacienta – jak k tomuto závěru dospívá též odvolací soud - na základě doporučení, či návrhu ošetřujícího lékaře, aniž stanoví další formální požadavky.

Z obsahu spisu vyplývá, že takové doporučení vystavil dne 14.2.2011 lékař MUDr. J. Z. na závěr provedeného vyšetření žalobce když uvedl „Dop.: Ad ortopedie či chirurgie k objednání oper. Kontrola po oper.“ Okolnost, že své doporučení nesměřoval na konkrétní zařízení, není významná, neboť na rozdíl od dřívějšího postupu není třeba vydávat „písemný poukaz vystavený smluvním lékařem“, a je výrazem realizace práva svobodné volby lékaře, jestliže je volba ústavu, jemuž pacient důvěřuje a který operaci provede, ponechána přímo na pacientovi. Systém zdravotní péče poskytovaný zdravotnickými zařízeními v souladu se současnými dostupnými poznatky lékařské vědy by bezpochyby umožňoval zajistit občanům srovnatelnou kvalitní lékařskou péči třeba přímo na základě úvahy ošetřujícího lékaře. Vzhledem k tomu však, že léčení nelze redukovat pouze na věcnou stránku vlastní reparační zdravotního poškození, neboť pro jeho úspěšný průběh je významná i subjektivní důvěra pacienta v lékaře (popřípadě v ústav, kde lékař působí), je proto jedním z oprávnění, které zákon zaručuje všem občanům bez rozdílu, právo na svobodnou volbu lékaře (srov. § 9 odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu). Okolnost, zda je v časových možnostech zvoleného lékaře (ústavu) provést doporučenou operaci okamžitě, anebo s časovým odstupem, nemůže toto právo krátit ani jakkoli modifikovat.

Namítá-li odvolatel konečně, že „v daném případě představuje ustanovení o ochranné lhůtě nepřiměřenou ochranu zaměstnance na úkor zaměstnavatele a dostává se do kolize s dobrými mravy“, potom přehlídí, že za situace, kdy lékař žalobci operaci doporučil a žalobce v rámci svobodné volby lékaře zvolil ústav který operaci provede několik měsíců předtím, než zaměstnavatel (žalovaný) vůbec rozhodl o organizační změně, lze stěžít úspěšně dovozovat, že ze strany žalobce došlo k zneužití výkonu práva na úkor žalovaného.

Vzhledem k uvedenému je na místě závěr, že návrhem na ústavní ošetřování ve smyslu ustanovení § 53 odst. 1 písm. a) zák. práce je třeba rozumět doporučení ošetřujícího lékaře k přijetí do ústavní péče; není zapotřebí, aby doporučení konkretizovalo zařízení, v němž má ústavní ošetřování probíhat.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný. Protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelem tvrzeno), že by rozsudek odvolacího soudu byl postížen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o.s.ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o.s.ř. anebo jinou (další) vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalovaného podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

Protože dovolání žalovaného bylo zamítnuto, dovolací soud mu podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. uložil, aby žalobci nahradil náklady potřebné k uplatňování práva. Při rozhodování o výši náhrady nákladů řízení dovolací soud přihlédl k tomu, že výše odměny má být určena podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem (§ 151 odst. 2 část věty první před středníkem o.s.ř.), neboť nejde o přiznání náhrady nákladů řízení podle ustanovení § 147 nebo 149 odst. 2 o.s.ř. a ani okolnosti případu v projednávané věci neodůvodňují, aby bylo postupováno podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (§ 151 odst. 2 část věty první za středníkem o.s.ř.). Vyhláška č. 484/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), která upravovala sazby odměny advokáta stanovené paušálně pro řízení v jednom stupni, však byla nálezem Ústavního soudu ze dne 17.4.2013 č. 116/2013 Sb. dnem 7.5.2013 zrušena. Nejvyšší soud za této situace určil pro účely náhrady nákladů dovolacího řízení paušální sazbu odměny pro řízení v jednom stupni s přihlédnutím k povaze a okolnostem projednávané věci a ke složitosti (obtížnosti) právní služby poskytnuté advokátem ve výši 5.000,- Kč. Kromě této paušální sazby odměny advokátky vznikly žalované náklady spočívající v paušální částce náhrad ve výši 300,- Kč (srov. § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů). Vzhledem k tomu, že advokát Mgr. Petr Sigmund osvědčil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží k nákladům, které žalobci za dovolacího řízení vznikly, rovněž náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 1.113,- Kč (§ 137 odst. 3, § 151 odst. 2 věta druhá o.s.ř.).

Žalovaný je povinen náhradu nákladů řízení v celkové výši 6.413,- Kč žalobci zaplatit k rukám advokáta, který žalobce v tomto řízení zastupoval (§ 149 odst. 1 o.s.ř.) do 3 dnů od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o.s.ř.).

Proti tomuto rozsudku není opravný prostředek přípustný.

V Brně 26. července 2016

JUDr. Zdeněk Novotný
předseda senátu

www.nsoud.cz

